

TEKSTY PRZYJĘTE

P9_TA(2019)0019

Iran, w szczególności sytuacja obrońców praw kobiet i uwięzionych obywateli UE o podwójnym obywatelstwie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 września 2019 r. w sprawie Iranu, w szczególności sytuacji obrońców praw kobiet i uwięzionych obywateli UE o podwójnym obywatelstwie (2019/2823(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Iranu, w szczególności rezolucję z 14 marca 2019 r. w sprawie Iranu, w szczególności sytuacji obrońców praw człowieka¹, rezolucję z 13 grudnia 2018 r. w sprawie Iranu, w szczególności sprawa Nasrin Sotude², rezolucję z 31 maja 2018 r. w sprawie sytuacji osób posiadających podwójne – unijne i irańskie – obywatelstwo, uwięzionych w Iranie³, rezolucję z 25 października 2016 r. w sprawie strategii UE wobec Iranu po zawarciu porozumienia w sprawie energii jądrowej⁴, rezolucję z 3 kwietnia 2014 r. w sprawie strategii UE wobec Iranu⁵, rezolucję z 8 października 2015 r. w sprawie kary śmierci⁶ oraz rezolucję z 17 listopada 2011 r. w sprawie Iranu – niedawne przypadki łamania praw człowieka⁷,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Iranu z 4 lutego 2019 r. oraz rozporządzenie wykonawcze Rady (UE) 2019/560 z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) nr 359/2011 dotyczącego środków ograniczających skierowanych przeciwko niektórym osobom, podmiotom i organom w związku z sytuacją w Iranie, które przedłuża o rok, do 13 kwietnia 2020 r., środki ograniczające związane z poważnymi naruszeniami praw człowieka w Iranie⁸,
- uwzględniając sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ z 8 lutego 2019 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu,
- uwzględniając sprawozdania specjalnego sprawozdawcy ds. sytuacji w zakresie praw

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0204.

² Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0525.

³ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0231.

⁴ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 86.

⁵ Dz.U. C 408 z 30.11.2017, s. 39.

⁶ Dz.U. C 349 z 17.10.2017, s. 41.

⁷ Dz.U. C 153E z 31.5.2013, s. 157.

⁸ Dz.U. L 98 z 9.4.2019, s. 1.

człowieka w Islamskiej Republice Iranu z września 2018 r., z 30 stycznia 2019 r. i z 18 lipca 2019 r., a także jego oświadczenie z 16 sierpnia 2019 r. w sprawie zatrzymania i skazania na długie kary więzienia Mojgan Keshavarz, Monireh Arabshahi i Yasaman Aryani, trzech irańskich kobiet arbitralnie zatrzymanych z powodu publicznego protestu przeciwko obowiązkowi zakrywania głowy,

- uwzględniając oświadczenie ekspertów ONZ w dziedzinie praw człowieka z 29 listopada 2018 r. pt. „Iran musi chronić orędowników praw kobiet”,
 - uwzględniając wytyczne UE w sprawie kary śmierci, tortur, wolności wypowiedzi w internecie i poza nim oraz obrońców praw człowieka,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z 12 marca 2019 r. w sprawie skazania Nasrin Sotoudeh, irańskiej prawniczki specjalizującej się w prawach człowieka,
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
 - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., którego jedną ze stron jest Iran,
 - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 17 grudnia 2018 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu,
 - uwzględniając nowe strategiczne ramy UE oraz plan działania dotyczące praw człowieka i demokracji, które mają umieścić ochronę praw człowieka i ich monitorowanie w centrum wszystkich strategii politycznych UE,
 - uwzględniając ogół zasad ONZ w dziedzinie ochrony wszystkich osób przed wszelkimi formami zatrzymania i uwięzienia z 1988 r.,
 - uwzględniając oenzetowskie wzorcowe reguły minimalne traktowania więźniów („reguły Nelsona Mandeli”) z 2015 r.,
 - uwzględniając Kartę praw obywatelskich prezydenta Iranu,
 - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w ostatnich miesiącach irańskie sądy rewolucyjne znacznie zaostrzyły zdecydowane kroki, w tym długość kar więzienia, wobec pokojowych aktów oporu podejmowanych przez obrońców praw kobiet protestujących przeciwko obowiązkowi noszenia hidżabu; mając na uwadze, że według ONZ od 2018 r. aresztowano co najmniej 32 osoby, a co najmniej 10 uwięziono za protestowanie przeciwko obowiązkowemu noszeniu hidżabu;
- B. mając na uwadze, że irańskie aktywistki Mojgan Keshavarz, Monireh Arabshahi i Yasaman Aryani zostały arbitralnie zatrzymane w kwietniu 2019 r. po opublikowaniu w internecie nagrania wideo, na którym pokazują się bez chust na głowach, rozdając 8 marca 2019 r., w Międzynarodowym Dniu Kobiet, w teherańskim metrze kwiaty, w pokojowym proteście przeciwko irańskim przepisom narzucającym obowiązek okrywania głowy; mając na uwadze, że Sahar Khodayari, Iranka, która próbowała obejrzeć mecz piłki nożnej na stadionie, dokonała samospalenia w proteście na

wiadomość, że za ten czyn grozi jej kara pozbawienia wolności na sześć miesięcy;

- C. mając na uwadze, że w sierpniu 2019 r. na Mojgan Keshavarz, Yasaman Aryani, Monireh Arabshahi i Sabę Kord-Afshari wydano wyroki pozbawienia wolności od 16 do 24 lat; mając na uwadze, że na wstępnym etapie dochodzenia odmówiono im kontaktu z prawnikami, a ich przedstawiciele prawni mieli podobno zakaz reprezentowania ich na rozprawie; mając na uwadze, że nałożone na nie wyroki są bezpośrednio związane z pokojowym korzystaniem z prawa do wolności wypowiedzi i zgromadzeń w obronie równości płci w Iranie;
- D. mając na uwadze, że 27 sierpnia 2019 r. sąd pierwszej instancji skazał trzy działaczki na rzecz praw pracowniczych – Sepideh Gholian, Sanaz Allahyari i Asal Mohammadi – między innymi pod zarzutem „zgromadzenia i zmowy w celu działania przeciwko bezpieczeństwu narodowemu”; mając na uwadze, że 24 i 31 sierpnia okazało się, iż Marzieh Amiri i Atefeh Rangriz, dwie obrończynie praw pracowniczych, które były przetrzymywane od momentu aresztowania podczas pokojowego protestu w Dniu Święta Pracy, zostały skazane odpowiednio na dziesięć i pół roku więzienia i 148 batów oraz jedenaście i pół roku więzienia i 74 baty pod zarzutem między innymi „zgromadzenia i zmowy w celu działania przeciwko bezpieczeństwu narodowemu”, „propagandy antypaństwowej” i „zakłócenia porządku publicznego”;
- E. mając na uwadze, że Iran nie ratyfikował Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjętej w 1979 r. przez Zgromadzenie Ogólne ONZ; mając na uwadze, że w Iranie obowiązuje szereg dyskryminujących ustaw, w szczególności dotyczących przepisów prawa o statusie osobowym;
- F. mając na uwadze, że nadal aresztuje się osoby mające podwójne – europejskie i irańskie – obywatelstwo, a następnie są one przez długi czas przetrzymywane w izolacji i przesłuchiwane, pozbawione sprawiedliwości proceduralnej i rzetelnego procesu sądowego, otrzymują długie wyroki pozbawienia wolności na podstawie niejasnych lub nieokreślonych zarzutów dotyczących „bezpieczeństwa narodowego” i „szpiegostwa”, a przeciwko osobom przebywającym w więzieniu państwo prowadzi kampanie oszczerstw; mając na uwadze, że Iran nie uznaje podwójnego obywatelstwa, ograniczając w ten sposób dostęp przedstawicieli zagranicznych ambasad do osób posiadających podwójne obywatelstwo przetrzymywanych w tym kraju;
- G. mając na uwadze, że obecnie w irańskich więzieniach przebywa co najmniej sześcioro obywateli posiadających podwójne, europejskie i irańskie, obywatelstwo: Nazanin Zaghari-Ratcliffe, Ahmadrza Djalali, Kamal Ahmady, Kamran Ghaderi, Massud Mossaheb i Morad Tahbaz;
- H. mając na uwadze, że Nazanin Zaghari-Ratcliffe, obywatelka brytyjsko-irańska zatrudniona przez Thomson Reuters Foundation, bezprawnie przetrzymywana przez wiele miesięcy, oskarżona o szpiegostwo, a następnie pozbawiona wolnego i rzetelnego procesu sądowego, przebywa bezprawnie w więzieniu w Iranie od 3 kwietnia 2016 r.; mając na uwadze, że wielokrotnie pozbawiano ją opieki medycznej, co doprowadziło do pogorszenia jej zdrowia fizycznego i psychicznego; mając na uwadze, że niedawno odmówiono jej prowadzenia międzynarodowych rozmów telefonicznych, a wizyty członków rodziny zostały ograniczone do jednej w miesiącu;
- I. mając na uwadze, że antropolog społeczny Kameel Ahmady, posiadający obywatelstwo

irańsko-brytyjskie, od 11 sierpnia 2019 r. przebywa w areszcie w Teheranie pod nieujawnionymi zarzutami; mając na uwadze, że w styczniu 2018 r. biznesmen Morad Tahbaz, który posiada obywatelstwo irańskie, brytyjskie i amerykańskie, został zatrzymany wraz z co najmniej dziewięcioma ekologami pod zarzutem szpiegostwa;

- J. mając na uwadze, że Ahmadreza Djalali, urodzony w Iranie szwedzki naukowiec i lekarz, jest od kwietnia 2016 r. przetrzymywany w więzieniu w Evin, a w październiku 2017 r. skazano go na karę śmierci pod zarzutem szpiegostwa na podstawie przypuszczalnie wymuszonego zeznania;
- K. mając na uwadze, że Kamran Ghaderi, obywatel Iranu i Austrii, był dyrektorem generalnym austriackiej firmy IT, gdy 2 stycznia 2016 r. agenci Ministerstwa Wywiadu aresztowali go na międzynarodowym lotnisku w Teheranie, po czym otrzymał dziesięcioletni wyrok pozbawienia wolności za „prowadzenie szpiegostwa na rzecz wrogich państw”;
- L. mając na uwadze, że 11 marca 2019 r. laureatka Nagrody im. Sacharowa z 2012 r., obrończyni praw człowieka i prawniczka Nasrin Sotoudeh została skazana zaocznie na karę 38 lat pozbawienia wolności i 148 batów, między innymi w związku z jej pracą polegającą na obronie kobiet oskarżonych o protestowanie przeciwko przymusowemu noszeniu hidżabu; mając na uwadze, że ponad milion osób dołączyło do światowej kampanii w czerwcu, żądając od rządu Iranu uwolnienia Nasrin Sotoudeh;
- M. mając na uwadze, że w październiku 2016 r. Atena Daemi i Golrock Ebrahimi Iraee zostały skazane na karę sześciu lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że we wrześniu 2019 r. ich karę przedłużono o dwa kolejne lata, oskarżywszy je o „znieważenie najwyższego przywódcy”; mając na uwadze, że wyrok ten został prawdopodobnie wydany w odwecie za protesty obrońców praw kobiet w więzieniach;
- N. mając na uwadze doniesienia dotyczące licznych przypadków niehumanitarnych i poniżających warunków, zwłaszcza w więzieniu w Evin, oraz braku wystarczającego dostępu do opieki medycznej podczas pobytu w irańskich więzieniach, co narusza oenzetowskie wzorcowe reguły minimalne traktowania więźniów;
- O. mając na uwadze, że w Iranie obrońcy praw człowieka, dziennikarze, prawnicy, działacze na rzecz środowiska, związkowcy i aktywiści internetowi wciąż są prześladowani, arbitralnie przetrzymywani, zatrzymywani i ścigani za swoją pracę;
- P. mając na uwadze, że władze nadal kryminalizują działalność na rzecz praw człowieka i wykorzystują art. 48 irańskiego kodeksu postępowania karnego, by ograniczać aresztowanym dostęp do wybranego adwokata oraz odmawiać im pomocy konsularnej; mając na uwadze, że nie istnieją niezależne mechanizmy zapewniające odpowiedzialność w sądownictwie;
- Q. mając na uwadze, że UE przyjęła środki ograniczające w związku z naruszeniami praw człowieka, w tym zamrożenie aktywów i zakaz wydawania wiz dla osób i podmiotów odpowiedzialnych za poważne naruszenia praw człowieka oraz zakaz wywozu do Iranu sprzętu, który mógłby zostać wykorzystany do represji wewnętrznych, oraz sprzętu służącego do monitorowania telekomunikacji; mając na uwadze, że środki te są regularnie aktualizowane i pozostają w mocy;

- R. mając na uwadze, że Iran w dalszym ciągu często stosuje karę śmierci; mając na uwadze, że laureatka Nagrody Per Anger Narges Mohammadi odbywa obecnie szesnastoletni wyrok za prowadzenie kampanii na rzecz zniesienia kary śmierci i pracę z laureatką Nagrody Nobla Shirin Ebadi;
1. wzywa władze Iranu, aby unieważniły wszystkie te wyroki oraz by natychmiast i bezwarunkowo uwolniły Mojgan Keshavarz, Yasaman Aryani, Monireh Arabshahi, Sabę Kord-Afshari i Atenę Daemi – obrończynie praw kobiet protestujące przeciwko obowiązkowemu noszeniu hidżabu; wzywa również do uwolnienia Nasrin Sotoudeh, Narges Mohammadi, Sepideh Gholian, Sanaz Allahyari, Asal Mohammadi, Marzieh Amiri i Atefeh Rangriz oraz wszystkich obrońców praw człowieka uwięzionych i skazanych za zwykłe korzystanie z przysługujących im praw do wolności słowa, zrzeszania się i pokojowego zgromadzania;
 2. z całą surowością potępia trwające represje kobiet za sprzeciw wobec obowiązkowego okrywania głowy i korzystanie z przysługujących im praw do wolności słowa, zrzeszania się i pokojowego zgromadzania; wzywa rząd Iranu do poszanowania swobody wyboru własnego stroju przez Iraniki;
 3. podkreśla, że niezależnie od okoliczności władze Iranu muszą zapewnić obrońcom praw człowieka, adwokatom i dziennikarzom możliwość prowadzenia działalności bez gróźb, zastraszania i przeszkód, oraz domaga się, aby irański wymiar sprawiedliwości zaprzestał ciągłego nękania; apeluje do irańskiego wymiaru sprawiedliwości, aby zaprzestał cenzury w internecie oraz by przestrzegał powszechnych praw człowieka przysługujących wszystkim ludziom, a zwłaszcza prawa do wolności wypowiedzi w internecie i poza nim;
 4. składa hołd irańskim obrończyniom praw człowieka, które nadal bronią praw człowieka pomimo trudności i osobistych szykan, na jakie są narażone, oraz wspiera je;
 5. wyraża głębokie ubolewanie z powodu braku postępów w sprawach dotyczących przetrzymywanych w Iranie osób posiadających podwójne, europejskie i irańskie, obywatelstwo; domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich osób posiadających podwójne, europejskie i irańskie, obywatelstwo, w tym Nazanin Zaghari-Ratcliffe, Ahmadrezy Djalali, Kamala Ahmady'ego, Kamrana Ghaderiego, Massuda Mossaheba i Morada Tahbaza, przetrzymywanych obecnie w irańskich więzieniach, chyba że zostanie im wytoczony ponowny proces zgodnie ze standardami międzynarodowymi; potępia stosowaną przez irański wymiar sprawiedliwości praktykę osadzania w więzieniu w następstwie niesprawiedliwych procesów osób posiadających podwójne, europejskie i irańskie, obywatelstwo;
 6. wzywa władze Iranu do bezzwłocznej współpracy z ambasadami państw członkowskich UE w Teheranie w celu umożliwienia sporządzenia wyczerpującego wykazu osób posiadających podwójne, europejskie i irańskie, obywatelstwo, przetrzymywanych obecnie w irańskich więzieniach, oraz do ścisłego monitorowania każdego przypadku, gdyż bezpieczeństwo obywateli i ochrona przysługujących im praw podstawowych mają największe znaczenie dla UE;
 7. wzywa władze Iranu do przeglądu dyskryminujących kobiety przepisów prawa, w szczególności przepisów dotyczących ich statusu osobowego; z zadowoleniem przyjmuje wpłynięcie do irańskiego parlamentu projektu ustawy o ochronie kobiet

przed przemocą oraz podkreśla potrzebę opracowania kompleksowych przepisów mających na celu wyraźne zdefiniowanie i penalizację wszelkich form przemocy ze względu na płeć stosowanej wobec kobiet;

8. wzywa władze Iranu, aby zapewniły kobietom prawo wstępu na wszystkie stadiony, bez dyskryminacji ani zagrożenia prześladowaniem;
9. ponawia wezwanie do władz Iranu, aby zmieniły art. 48 irańskiego kodeksu postępowania karnego, by zapewnić wszystkim oskarżonym prawo do bycia reprezentowanym przez wybranego przez siebie prawnika oraz prawo do sprawiedliwego procesu, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Iranu wynikającymi z Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych;
10. wzywa parlament Iranu, aby wprowadził zmiany w ustawach dotyczących przestępstw przeciwko bezpieczeństwu narodowemu, które to ustawy regularnie wykorzystywane są do ścigania obrońców praw człowieka, dziennikarzy, działaczy ekologicznych i związkowych oraz członków mniejszości religijnych i etnicznych i naruszają ratyfikowany przez Iran Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych;
11. potępia praktykę celowego odmawiania więźniom opieki medycznej; wyraża ubolewanie z powodu systematycznego stosowania tortur w irańskich więzieniach i wzywa do natychmiastowego zaprzestania wszelkich form torturowania i złego traktowania ogółu więźniów; potępia praktykę odmawiania więźniom dostępu do rozmów telefonicznych i wizyt rodzin;
12. wzywa władze Iranu, aby zapewniły nieograniczone i pełne wdrożenie Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, którego Iran jest sygnatariuszem; wzywa Iran, aby przystąpił do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;
13. odnotowuje zmiany w ustawie o handlu narkotykami, które powinny ograniczyć liczbę wyroków kary śmierci;
14. zdecydowanie potępia stosowanie kary śmierci, w tym jej zasądzanie wobec młodocianych przestępców; wzywa władze Iranu do niezwłocznego wprowadzenia moratorium jako podstawowego kroku do zniesienia tej kary;
15. wzywa Iran do współpracy ze specjalnym sprawozdawcą ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Iranie, w tym do zezwolenia mu na wjazd do kraju;
16. zachęca do ścisłej koordynacji między ambasadami państw członkowskich UE akredytowanymi w Teheranie; wzywa wszystkie państwa członkowskie mające placówki dyplomatyczne w Teheranie, aby wykorzystywały mechanizmy przewidziane w wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka do wspierania i obrony tych osób, a w szczególności obrońców praw kobiet i osób posiadających podwójne, europejskie i irańskie, obywatelstwo, w tym przez oświadczenia publiczne, zabiegi dyplomatyczne, obserwację procesów sądowych i wizyty w więzieniach;
17. wzywa UE, w tym wiceprzewodniczącą Komisji / wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, aby nadal wyrażała swoje obawy dotyczące praw człowieka w kontaktach z władzami Iranu na forach dwustronnych i wielostronnych oraz by wykorzystywała w tym celu wszystkie planowane spotkania z

władzami Iranu, zwłaszcza w kontekście dialogu politycznego UE–Iran na wysokim szczeblu;

18. wzywa ESDZ, aby składała sprawozdania z podejmowanych działań w związku z wcześniejszymi rezolucjami Parlamentu w sprawie Iranu;
19. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządów i parlamentom państw członkowskich, Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz rządowi i parlamentowi Iranu.